

Handläggare
Linnéa Lundbäck
Telefon: 08-50810063**Till**
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2025-10-23

Remiss av Slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS
2025/1235

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av *Slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)* för yttrande till kommunstyrelsen.

Utredningens uppdrag var att lämna förslag till författningsändringar och andra åtgärder som syftar till att så långt det är rättsligt möjligt begränsa asylsökandes rättigheter genom att anpassa regelverket till miniminivån enligt EU-rätten. I utredningen föreslås att det införs en ny särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd. Huvudregeln enligt den föreslagna lagen ska vara att ett permanent uppehållstillstånd ska återkallas och ersättas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, om det finns förutsättningar för det. Frågan om utvisning kommer bli aktuell för de individer vars uppehållstillstånd återkallas och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd inte beviljas, samt för de som inte kan eller vill bli svenska medborgare. Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Förvaltningen anser att de förslag som framförs i utredningen riskerar att få negativa konsekvenser för områden som bland annat rättssäkerhet, tillit till myndigheter samt integration. Därtill anser förvaltningen att förslaget inte är förenligt med principen om barnets bästa enligt Barnkonventionen.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av *Slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)*, för yttrande till kommunstyrelsen senast den 28 oktober 2025.

Övriga remissinstanser inom staden är stadsledningskontoret, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Ärendet

I detta avsnitt beskrivs utredningens uppdrag, huvuddragen i utredningen samt de förslag som presenteras.

Utredningens uppdrag

Regeringen beslutade i oktober 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av det svenska regelverket för beviljande av asyl och förfarandet för prövningen av en asylansökan. Utredaren skulle enligt uppdraget lämna förslag till författningsändringar och andra åtgärder som syftar till att så långt det är rättsligt möjligt begränsa asylsökandes rättigheter genom att anpassa regelverket till miniminivån enligt EU-rätten. Syftet beskrivs vara att säkerställa ett ansvarsfullt och restriktivt regelverk.

Utredningens förslag

Utredningens förslag kan delas in i två huvudspår: återkallelse av permanenta uppehållstillstånd och beviljande av tidsbegränsade uppehållstillstånd som ersättning.

Återkallelse av permanent uppehållstillstånd

I utredningen föreslås att det införs en ny särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd. Lagen ska omfatta alla som har permanent uppehållstillstånd som flyktingar, skyddsbehövande, kvotflyktingar, varaktigt bosatta, de med synnerligen ömmande omständigheter samt deras anhöriga. Även personer som har beviljats permanent uppehållstillstånd med stöd av den tillfälliga lagen eller gymnasielagen ska omfattas av den nya särskilda lagen.

Huvudregeln enligt den föreslagna lagen ska vara att ett permanent uppehållstillstånd ska återkallas och ersättas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, om det finns förutsättningar för det. I syfte att få fler att ansöka om att bli svenska medborgare föreslås en undantagsregel som innebär att ett permanent uppehållstillstånd inte ska återkallas för den som inom viss tid initierat ett ärende om svenskt medborgarskap och som inte nekats medborgarskap genom

ett beslut som fått laga kraft. Ett permanent uppehållstillstånd ska inte heller återkallas om synnerliga skäl talar emot det.

Beviljande av tidsbegränsat uppehållstillstånd

När ett permanent uppehållstillstånd återkallas med stöd av den föreslagna lagen kommer den fortsatta vistelsen i Sverige vara avhängig att personen kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. När ett permanent uppehållstillstånd återkallas ska frågan om tidsbegränsat uppehållstillstånd aktualiseras automatiskt, utan att individen själv begär det. Utfallet av prövningen ska dock vara beroende av vilka grunder som individen själv för fram.

I utredningen föreslås att frågan om tidsbegränsat uppehållstillstånd ska prövas enligt gällande bestämmelser i utlänningslagen. För att de personer det berör ska ges rimliga förutsättningar att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd föreslås i utredningen att undantag görs från vissa krav för uppehållstillstånd, till exempel försörjningskravet vid familjeanknytning, vars syfte främst är att främja integrationen för utlandsbosatta familjemedlemmar som vill bosätta sig med den anhörige i Sverige.

Utvisning

Frågan om utvisning kommer bli aktuell för de individer vars uppehållstillstånd återkallas och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd inte beviljas, samt för de som inte kan eller vill bli svenska medborgare. Den beslutande instansen ska ta ställning till om ett utvisningsbeslut är förenligt med Sveriges konventionsåtaganden som till exempel Europakonventionen och barnkonventionen.

Ikraftträdande

I utredningen föreslås att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd med socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser att de förslag som framförs i utredningen kan komma att påverka områden som bland annat rättssäkerhet, tillit och förtroende för myndigheter samt integration.

Den föreslagna lagen ska gälla retroaktivt genom att redan beslutade permanenta uppehållstillstånd återkallas. Detta går emot den allmänna förvaltningsrättsliga principen om att gynnande beslut som huvudregel inte får ändras till den enskildes nackdel.

Förvaltningen ser att detta riskerar att få negativa konsekvenser

både vad gäller tillit till myndigheter och rättssäkerheten i Sverige, eftersom förslaget medför att det kommer att bli mycket svårt att lita på att beslut som fattas av myndigheter är bestående, även de som utger sig för att vara permanenta. Förvaltningen ser att detta riskerar att medföra att förtroendet för hela det offentliga påverkas negativt, vilket även inkluderar förtroendet för kommuner.

I och med den nya socialtjänstlagen och omställningen till en långsiktigt hållbar socialtjänst har fokus ökat på att kunna erbjuda tidiga lösningar och vara lätt tillgänglig. För att lyckas med det krävs såväl ökad tillit som ökat förtroende för samhällets insatser och förvaltningen bedömer att det utredningen föreslår riskerar att försvåra det.

Flera nämnder inom staden, bland annat stadsdelsnämnderna, har i uppdrag att arbeta för integration. Förvaltningen ser att förslagen i utredningen riskerar att försvåra detta arbete. Att arbeta tillitsskapande är en central del av integrationsarbetet. En stor del av arbetet handlar om att skapa förståelse för hur svenska myndigheter arbetar och fungerar i syfte att stärka tilltron till samhället. Många nyanlända kommer från samhällen där tilliten till myndigheter är låg på grund av till exempel korruption, långvariga krig och konflikter och avsaknad av sociala skyddsnät. Väl i Sverige kan det ta tid att bygga upp en tillit till nya samhällsinstanser. När ett gynnande beslut, som ett permanent uppehållstillstånd, återkallas och individers livssituation omkullkastas genom den osäkerhet som ett sådant beslut innebär, riskerar också den tillit som har byggts upp att raseras.

För att individer ska lyckas att etablera sig i samhället är stabilitet och möjlighet till trygghet i form av långsiktig planering centralt, vilket försvinner om permanenta uppehållstillstånd återkallas. Återkallande av permanenta uppehållstillstånd kommer med stor sannolikhet att leda till ökad stress och osäkerhet för de personer som berörs, vilket snarare kan bidra till en känsla av utanförskap och att inte tillhöra eller vara en del av samhället. Förslaget innebär vidare att de som får sina permanenta uppehållstillstånd återkallade kommer att behöva fokusera mycket på att uppfylla de krav som ställs för antingen tidsbegränsat uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap, vilket förvaltningen bedömer kommer ta tid och kraft från andra viktiga delar i integrationen, som till exempel språkinläring, studier, arbetssökande och etablering på bostadsmarknaden.

I enlighet med Barnkonventionen ska barns bästa beaktas vid beslut som berör barn. Förvaltningen ser att utredningens förslag riskerar att få stor negativ påverkan för barn och att avvägningen av vilka

intressen som ska styra beslut i varje enskilt fall riskerar att bli bristande med motiveringen att barns bästa uppfylls genom att de – om utvisning blir aktuellt – utvisas tillsammans med förälder, oavsett konsekvenserna av att inte få stanna i Sverige. I utredningen beskrivs att förslaget bedöms medföra en risk för ökad ohälsa särskilt för barn samt att det kommer att innebära en sämre förutsebarhet och trygghet för de barn som berörs, vilket förvaltningen ser kan komma att få än större påverkan om beslutsprocesserna blir långa. Det beskrivs vidare att förslagen kan antas medföra en ökad risk för stress och oro hos barn och därmed påverka deras hälsa negativt, vilket förvaltningen håller med om. Förvaltningen ser även att förslagen som framförs i utredningen skulle kunna leda till att familjer splittras, om någon eller några i en familj inte kan beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap, vilket även det skulle få negativa konsekvenser för de barn som berörs. Förvaltningen delar således inte bedömningen som görs i utredningen: att statens behov av att lägga om migrationslagstiftningen väger så tungt att detta måste ges företräde. Tvärtom anser förvaltningen att utredningen i högre grad borde ha beaktat principen om barnets bästa enligt Barnkonventionen och presenterat ett tydligt förslag på hur en korrekt intresseavvägning ska kunna göras i varje enskilt fall.

I utredningen beskrivs att förslagen som framförs i huvudsak syftar till att förmå berörda individer att i högre utsträckning vilja bli svenska medborgare. Förvaltningen kan notera att det i andra statliga offentliga utredningar¹ föreslås fler och hårdare krav för att bli svensk medborgare – vilket gör att det som i denna utredning framstår som en positiv möjlighet kan komma att bli svårare att uppnå om kraven för svenskt medborgarskap förändras framöver. Detta anser förvaltningen skulle ha framgått tydligare i utredningen.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Cornelia Schroeder Lundberg
Tillförordnad avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

¹ Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1)

Bilagor

1. Slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99).

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2025-10-16
Cornelia Schroeder Lundberg, Tillförordnad avdelningschef	2025-10-16